

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки

**РЕФЕРАТ
Кваліфікаційної роботи**

**на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 053 «Психологія»
за освітньою програмою «Психологія»**

**на тему: «ОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНО-ДЕПРЕСИВНИХ РОЗЛАДІВ
СЕРЕД МОЛОДІ»**

Виконавець:

студентка

факультету

_____Кулева Марина Володимирівна

/підпис/

Науковий керівник

Завідувач кафедри МППП

Доктор психологічних наук

_____Асєєва Юлія Олександрівна

/підпис/

Одеса–2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Актуальність дослідження особливостей тривожно-депресивних розладів серед молоді зумовлена їх високою поширеністю та впливом на фізичне та психічне здоров'я населення. Нестабільність економіки, політики, екологічні проблеми, постійний вплив несприятливих чинників на розвиток особистості, впливають на особистість та змушують швидко адаптуватися до нових аспектів життя. Відчуття страху, невизначеності та очікування ситуації, що негативно впливають на життя особистості, можуть завадити їй функціонувати у соціумі. Особливо вразливою до цих розладів є молодь, оскільки підлітковий період часто супроводжується стресами, навчальними та соціальними тисками, що можуть викликати або загострювати тривожність та депресивні розлади.

Дослідженням проблеми тривожності та їх особливостей займалися такі науковці як: Д. Айке, Ю. Асєєва, Б. Барчі, Р. Білоус, І. Блохіна, Ф. Василюк, О. Волошок, Т. Гавришин, О. Галієва, Н. Гордієнко, О. Дарійчук, О. Єгорова, Т. Іванова, К. Ізард, В. Крайнюк, А. Коломієць, І. Корнієнко, Л. Левковська, Я. Омельченко, Г. Прихожан, М. Приходан, О. Ранк, Ч. Рікфорт, Г. Салліван, В. Сахно, Ч. Спілбергер, І. Стрілецька, Д. Тейлор, С. Томчук, Н. Шевченко, З. Фройд, Е. Фромм, К. Хорні, К. Юнг, В. Юрченко, І. Ясточкіна та інші.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити особливості тривожно-депресивних розладів серед молоді.

Завдання дослідження:

- 1) Проаналізувати та узагальнити теоретичні підходи до вивчення проблеми тривожно-депресивних розладів.
- 2) Дослідити причини та особливості прояву тривожно-депресивних станів.
- 3) Експериментально дослідити тривожність як чинник виникнення депресії серед молоді.
- 4) Проаналізувати наукові надбання щодо профілактики та подолання тривожно-депресивних станів серед молоді.

Об'єкт дослідження – тривожно-депресивні розлади

Предмет дослідження – особливості тривоно-депресивних розладів серед молоді.

Методи дослідження. Для досягнення мети та поставлених завдань дослідження використовувалися наступні методи: теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, систематизація та узагальнення наукової літератури з проблем дослідження тривожно-депресивних розладів молоді.), практичні (спостереження, тестування за допомогою комплексу методик: «Методика Гамбурзького тривожно-депресивного опитувача», «Методика Айзенка», «Методика діагностики оперативної оцінки самопочуття, активності та настрою (САН)»).

Вибірку склали складали 50 респондентів віком від 14 до 18 років.

Практичне значення

– Результати дослідження можуть бути застосовані виявлення та профілактики тривожно-депресивних розладів серед молоді.

– Розроблені ефективні стратегії діагностики та психотерапевтичного втручання для поліпшення якості життя молоді, яка стикається з цими психічними викликами.

Структура роботи.Робота складається з трьох розділів, шести підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 72 сторінок, список джерел включив 63 джерел, робота ілюстрована 1 малюнком та 3 таблицями.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми роботи, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, наукову новизну і методи дослідження.

У першому розділі «Теоретичне вивчення тривожно-депресивних розладів серед молоді» розкрито: сутність поняття депресивних розладів, поняття тривожності та тривоги. Окрему увагу було приділено тривожності як чиннику виникнення депресії.

У другому розділі «Експериментальне дослідження тривожності як чинника виникнення депресії серед молоді», у якому ми можемо побачити інтерпретацію результатів та їх аналіз.

За результатами методики «Госпітальна шкала тривоги та депресії», «Методики Айзенка» та методики діагностики оперативної оцінки самопочуття, активності та настрою САН, які було проведено, ми дійшли висновку, що тривожно-депресивні розлади серед молоді є поширеними психічними станами серед молоді. Соціокультурні, психологічні, стресові та біологічні фактори відіграють важливу роль у їх розвитку.

Аналіз результатів госпітальної шкали тривоги та депресії (HADS) показав, що 48% опитаних (24 особи) мають показники норми, тобто в них цілком відсутні виразні показники тривоги та депресії. У 48% респондентів (24 особи) спостерігається субклінічно виражена тривога та депресія, тобто це такий стан, коли в людини переважає знижений настрій, загальний смуток, підвищений поріг сприйняття приємних подій, тобто людина схильна сприймати все гостро та негативно. І лише 4% (2 особи) мають клінічно виражений тривожно-депресивний стан, який проявляється у відчутті емоційної неврівноваженості, негативного переживання внутрішнього занепокоєння, невдоволення, напруги, необхідності якихось пошуків. Ці стани частіше зустрічаються у жінок, ніж у чоловіків.

На основі отриманих балів було визначено середнє арифметичне, як загальне, так і окремо за активністю, самопочуттям та настроєм. Нами були отримані наступні середні показники: самопочуття – 3,4; активність – 3,0; настрої – 3,1. Оцінити ці результати можна за наступною шкалою оцінки самопочуття, активності та настрою САН. За нашими результатами середніх показників можна робити висновок, що самопочуття, активність та настрої опитаних знаходяться на рівні нижче середнього.

У третьому розділі «Шляхи подолання тривожності як чинника виникнення депресії та молоді» нами були розроблені практичні рекомендації щодо попередження та профілактики тривожності та депресії

серед молоді, а також для профілактики та боротьби із тривожно-депресивними розладами сучасної молоді нами було розроблено програму, яка має на меті профілактику та корекцію тривожно-депресивних станів серед молоді, зниженні рівня прояву таких станів, здійсненні профілактики порушень емоційної сфери, формуванні адекватної самооцінки та зниженні рівня депресивності та тривожності

ВИСНОВКИ

В бакалаврській роботі, яка присвячена особливостям тривожно-депресивних розладів серед молоді виявлено важливість взаємозв'язку між тривожністю та депресією, що підтверджується результатами дослідження.

З. Фройд став одним із перших дослідників, який звернув увагу на походження тривоги та її зв'язок з лібідо та небезпечними ситуаціями. Він також розглядав деперсоналізацію як важливий аспект неврозу та описав процеси формування тривоги на різних етапах життя. А. Адлер вважав надмірну тривожність стратегією психологічного захисту, що сприяє формуванню невротичних станів.

К. Хорні пов'язувала прояв тривоги з порушенням відчуття безпеки у міжособистісних відносинах, що формується в дитинстві. Р. Мей характеризував тривогу як внутрішній досвід усвідомлення потенційної загрози своєму буттю та цінностям.

Вивчення тривожності виявилось важливим та актуальним завданням для розуміння її природи та впливу на психічне та фізичне благополуччя особистості, тому дослідження різних підходів до цього явища сприяє розширенню знань в галузі психології та розвитку ефективних методів психологічної допомоги особам, що зустрічались з таким переживанням.

Тривожність є тим психічним станом, який викликаний можливими неприємностями, раптовістю, зміною звичної обстановки та діяльності, затримкою бажаного та приємного, визначення того, що виражене в переживаннях та має специфічний характер, який проявляється у хвилюванні, побоюванні та порушенні спокою.

Також, було проаналізовано та узагальнено, що тривожність є психічним станом, який викликаний можливими неприємностями, раптовістю, зміною звичної обстановки та діяльності, затримкою бажаного та приємного, визначення того самого вираженого переживання зі специфічним характером, який проявляється у хвилюванні, побоюванні та порушенні спокою.

Нам вдалось дослідити, що тривожність та депресія тісно взаємопов'язані між собою, адже закономірно депресивний стан може бути викликаний підвищеним рівнем тривожності, а тривожність призводить до виникнення депресивних станів і навпаки, депресія сприяє підвищенню рівня тривожності.

Отже, тривожно-депресивні стани вважаються серйозним психічним розладом, яке має вплив на різні сфери життя особистості, а при їх профілактиці застосовується фармакотерапія та психотерапія, зміни в стилі життя та поведінці, які допоможуть зменшити симптоми та поліпшити якість життя.

Проблема тривожно-депресивних розладів серед молоді розглядалася з різних теоретичних позицій протягом тривалого часу. На ранніх етапах ці стани трактувалися переважно в рамках психоаналітичного підходу. З. Фройд пов'язував їх з витісненими конфліктами та невротичними механізмами захисту. Пізніше була розвинута ідея про роль міжособистісних відносин у формуванні тривожних розладів.

Таким чином мета та завдання дослідження є досягнутими.